

การละเมิดลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์

นางสาว กริชผกา บุญเฟื่อง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-486-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 17422711

COPYRIGHT INFRINGEMENT OF COMPUTER PROGRAM

Miss Krithpaka Boonfueng

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Law

Department of Law

Graduate School

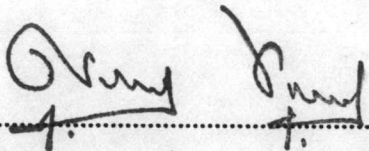
Chulalongkorn University

Academic Year 1996

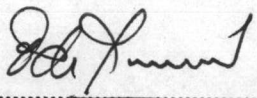
ISBN 974-636-486-3

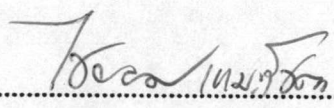
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การละเมิดลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์
โดย นางสาวกริชผกา บุญเฟื่อง
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ไชยยศ เหมะรัชตะ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ศาสตราจารย์ ดร. ศรีศักดิ์ จามรมาน

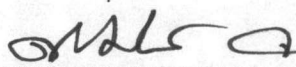
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

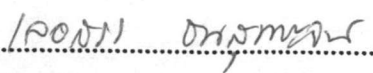

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภาวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ รัชชัยย์ สุขผลศิริ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ไชยยศ เหมะรัชตะ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ศาสตราจารย์ ดร. ศรีศักดิ์ จามรมาน)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. เลอสรร ธนสุกาญจน์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

กริขณา บุญเฟื่อง : การละเมิดลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (COPYRIGHT INFRINGEMENT OF COMPUTER PROGRAM) อ. ที่ปรึกษา : ศ. ไชยยศ เหมะรัชตะ, อ. ที่ปรึกษาร่วม : ศ. ดร. ศรีศักดิ์ จามรมาน, 194 หน้า. ISBN 974-636-486-3

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงลักษณะของการกระทำที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์และศึกษาถึงแนวทางในการพิจารณาถึงการกระทำที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ของศาลไทย

ผลการวิจัยพบว่าการวิเคราะห์ถึงลักษณะของการกระทำที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีลักษณะที่แตกต่างจากการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมทั่วไปเพราะโปรแกรมคอมพิวเตอร์เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ได้บัญญัติถึงส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ไว้ไม่ละเอียดเพียงพอแก่การปรับใช้กฎหมายทำให้เกิดความไม่แน่นอนในการปรับใช้กฎหมาย ซึ่งการปรับใช้กฎหมายควรให้สอดคล้องกับการพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในประเทศไทย

นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่าศาลไทยยังมิได้วางแนวทางในการพิจารณาถึงการกระทำที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยที่คดีละเมิดลิขสิทธิ์โปรแกรมคอมพิวเตอร์จะมีแนวทางในการพิจารณาคดีที่สลับซับซ้อนกว่าคดีละเมิดลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมทั่วไป และการที่ศาลไทยยังมิได้วางแนวทางในการพิจารณาไว้อาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการพิจารณาคดี ซึ่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้เสนอแนวทางในการพิจารณาคดีละเมิดลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ดังนั้นจึงควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้มีความชัดเจนและละเอียดเพียงพอแก่การปรับใช้กฎหมายในระดับที่เป็นมาตรฐานสากล นอกจากนี้ศาลไทยควรศึกษาและวางแนวทางในการพิจารณาคดีละเมิดลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้มีความเหมาะสมและสามารถแก้ปัญหากรณีพิพาทการละเมิดลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติดี กริขณา บุญเฟื่อง
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ไชยยศ เหมะรัชตะ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ศรีศักดิ์ จามรมาน

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

C770342: MAJOR LAW

KEY WORD: COPYRIGHT/ INFRINGEMENT/ COMPUTER PROGRAM

KRITHPAKA BOONFUENG : COPYRIGHT INFRINGEMENT OF COMPUTER PROGRAM.

THESIS ADVISOR : PROF. CHAIYOS HEMARAJATA. THESIS COADVISOR : PROF.

SRISAKDI CHARONMAN, Ph.D. 194 pp. ISBN 974-636-486-3.

The propose of this thesis is to study the possibilities of copyright infringement of computer program and to study the process of judiciary involvement in Thai Court.

From data analysis it found that the process of copyright infringement in computer program is quite different than other in the field of general literary work, because computer program is heavily involve with science and technology including Copyright Act BE.2537, which did not specifically mention about copyright infringement in the field of computer program. Therefore it could not be reinforced effectivity and it could not be used as a guidelines to adjust the law, which has caused an uncertainty in how to change or adjust the law pertaining to computer program infringement, which need to be changed according to evolution, development and method of transferring of technology in the field of computer program.

Again from data analysis also found that Thai judiciary system has no guidelines to consider the case of computer program infringement, especially in this area of infringement which almost always much more complicated than regular cases of general literary work infringement. Therefore they could be an inadequate evaluation in judgement in the copyright infringement of computer program if the guidelines were not well established. This thesis is trying to introduce the way of evaluation and waking judgement in the field of computer program violation.

Therefore there should be an improvement in Copyright Act BE.2537 in the section that involved copyright infringement in the computer program to make it much more clearer and in detail that could be compound to international standard. Also Thai judiciary system should begin to study and lay out a plan on how to consider the case of copyright infringement in computer program to make it suitable and is able to settle the dispute in the claim that involve computer program infringement effectively.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์

ปีการศึกษา.....2539

ลายมือชื่อนิติศ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลกที่คุ้มครองและดลบันดาลให้ข้าพเจ้าเป็นบุตรที่ดีของบิดามารดาและเป็นลูกศิษย์ที่ดีของอาจารย์และความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนขอกราบเป็นกตเวทิตาแก่มารดา-บิดา ที่ได้อบรมสั่งสอนและปลูกฝังให้ผู้เขียนรักการศึกษารวมทั้งได้ให้การสนับสนุนผู้เขียนในด้านการเงินและได้ให้กำลังใจแก่ผู้เขียนเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา นอกจากนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้เขียนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของท่านศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ในการวิจัย ตลอดจนได้สละเวลาอันมีค่ารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและได้ตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ รวมทั้งผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร. ศรีศักดิ์ จามรมาน ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่ารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมและให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นแก่ผู้เขียนทั้งในทางด้านกฎหมายและด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งวิทยานิพนธ์นี้จะสำเร็จลุล่วงไม่ได้ถ้าปราศจากความกรุณาของท่านอาจารย์ทั้งสอง

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ธัชชัย สุภผลศิริ ที่ได้กรุณาได้รับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และแสดงข้อคิดเห็นต่าง ๆ แก่ผู้เขียน

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร. เลอสรร ธนสุกาญจน์ ที่ได้กรุณาได้รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และแสดงข้อคิดเห็นต่างๆ และผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ พิเศษ เสตเสถียร ที่ได้ให้คำแนะนำต่างๆ และได้ให้โอกาสผู้เขียนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ท้ายที่สุดผู้เขียนขอขอบคุณน้องสาวทั้งสองคนและญาติทุกคนของข้าพเจ้า, คุณวราภรณ์ อาษาพร ,คุณศิลป์ชัย ปะทะวานิช และเพื่อนของข้าพเจ้าทุกคนที่ได้ให้กำลังใจและคอยช่วยเหลือข้าพเจ้าในการทำวิทยานิพนธ์ตลอดมา ผู้เขียนหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงเป็นประโยชน์ในการศึกษาไม่มากนักน้อย ส่วนข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนขออ้อมรับแต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานของการทำวิทยานิพนธ์	4
วิธีการศึกษาวิจัยและขอบเขตการศึกษา	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำวิทยานิพนธ์	5
บทที่ 1 การให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์	6
1.1 ประวัติของการคุ้มครองโปรแกรมคอมพิวเตอร์	6
1.2 แนวความคิดในการคุ้มครองโปรแกรมคอมพิวเตอร์ภายใต้กฎหมาย ลิขสิทธิ์.....	11
1.3 การคุ้มครองโปรแกรมคอมพิวเตอร์กับผลกระทบในการพัฒนา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	12
1.4 โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่กฎหมายลิขสิทธิ์ให้การคุ้มครอง	18
1.4.1 องค์ประกอบมูลฐานของงานอันมีลิขสิทธิ์	18
1.4.2 โปรแกรมคอมพิวเตอร์	24
ก. ความแตกต่างระหว่างโปรแกรมคอมพิวเตอร์กับ คอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์.....	27
ข. ประเภทของโปรแกรมคอมพิวเตอร์.....	28

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ค. ความหมายของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ตามคำนิยามใน มาตรา 4	34
บทที่ 2 การละเมิดลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยการทำซ้ำ	38
2.1 องค์ประกอบของการทำซ้ำในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ตามคำนิยามใน มาตรา 4	38
2.2 การกระทำที่เป็นการทำซ้ำในโปรแกรมคอมพิวเตอร์	39
2.2.1 การทำซ้ำในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ภาษาเครื่อง (object code) และโปรแกรมต้นฉบับ (source code)	39
ก. ประเทศสหรัฐอเมริกา	42
ข. ประเทศญี่ปุ่น	47
ค. กลุ่มประชาคมยุโรป	49
ง. ประเทศไทย	53
2.2.2 การทำซ้ำในโปรแกรมประยุกต์ (application program) และ โปรแกรมปฏิบัติการ (operating program)	53
ก. ประเทศสหรัฐอเมริกา	53
ข. ประเทศญี่ปุ่น	56
ค. กลุ่มประชาคมยุโรป	57
ง. ประเทศไทย	58
2.2.3 การทำซ้ำชั่วคราวในหน่วยความจำชั่วคราว (random access memory)	58
ก. ประเทศสหรัฐอเมริกา	60
ข. กลุ่มประชาคมยุโรป.....	65
ค. ประเทศไทย	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 การละเมิดลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยการดัดแปลง	72
3.1 องค์ประกอบของการดัดแปลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ตามคำนิยามใน มาตรา 4	72
3.2 การกระทำที่เป็นการดัดแปลงในโครงสร้าง การจัดลำดับ ขั้นตอน และ การจัดวางองค์ประกอบ	74
ก. ประเทศสหรัฐอเมริกา	75
ข. ประเทศญี่ปุ่น	90
ค. กลุ่มประชาคมยุโรป	93
ง. ประเทศไทย	93
3.3 การกระทำที่เป็นการดัดแปลงในตัวเชื่อมประสานระหว่างคอมพิวเตอร์ กับผู้ใช้ (user interface)	94
3.3.1 ความหมายของตัวเชื่อมประสานระหว่างคอมพิวเตอร์กับผู้ใช้...	94
3.3.2 ขอบเขตของการคุ้มครองตัวเชื่อมประสานระหว่าง คอมพิวเตอร์กับผู้ใช้ในประเทศต่าง ๆ	95
ก. ประเทศสหรัฐอเมริกา	95
ข. กลุ่มประชาคมยุโรป	106
ค. ประเทศไทย	107
บทที่ 4 การละเมิดลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์นอกเหนือจากการทำซ้ำและดัด แปลง	108
4.1 การละเมิดลิขสิทธิ์ในโปรแกรมนอกเหนือจากการทำซ้ำและดัดแปลง ตามกฎหมายไทย	108
4.1.1 การเผยแพร่โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่อสาธารณชน	109
4.1.2 การให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์	110

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.1.3 การกระทำที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ชั้นรอง	111
4.2 การกระทำที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์นอกเหนือ จากการทำซ้ำและการดัดแปลงในกฎหมายของต่างประเทศ	114
ก. ประเทศสหรัฐอเมริกา	114
ข. กลุ่มประชาคมยุโรป.....	116
บทที่ 5 แนวทางของศาลในการพิจารณาถึงการกระทำที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์.....	121
5.1 แนวทางในการพิจารณาและปัญหาของศาลไทยในคดีละเมิดลิขสิทธิ์ใน โปรแกรมคอมพิวเตอร์	123
5.2 ปัญหาในการพิจารณาถึงการกระทำที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ใน โปรแกรมคอมพิวเตอร์ของศาลไทย.....	127
5.3 แนวทางในการพิจารณาของศาลสหรัฐอเมริกา	131
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	148
รายการอ้างอิง.....	165
ภาคผนวก.....	169
ภาคผนวก ก	169
ภาคผนวก ข	182
ประวัติผู้เขียน.....	194